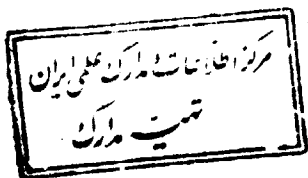

سَمَاءُ الْعَالَمِينَ

کتابخانه و مرکز اسناد و اطلاع رسانی
جمهوری اسلامی ایران

۶۳۳۵۶

دانشگاه تهران
دانشکده حقوق و علوم سیاسی

۱۳۸۰ / ۴ / ۲۰

تجدید نظر در احکام مدنی در حقوق ایران
با مطالعه تطبیقی در حقوق انگلیس و فرانسه

نگارش:

عیسی کشوری

013431

استاد راهنما:

دکتر جواد واحدی

اساتید مشاور:

دکتر عباس کریمی

دکتر سید محسن صدرزاده افشار

رساله برای دریافت درجه دکتری در حقوق خصوصی

سال تحصیلی ۱۳۸۱-۱۳۸۰

۳۹۴۴۲

فهرست مطالب

فصل اول - کلیات

مبحث اول - تاریخچه تجدیدنظر

- ۲
۲ گفتار اول - حمورابی و تجدیدنظر
۳ گفتار دوم - تجدیدنظر در رم شرقی (بیزانس)
۴ گفتار سوم - تجدیدنظر در ایران
۴ اول - تجدیدنظر در ایران باستان
۵ دوم - تجدیدنظر در ایران بعد از ظهور اسلام (دوره فقه اسلامی)
۶ سوم - دوره حقوق مدرن
۲۰ گفتار چهارم - پژوهش در فرانسه

مبحث دوم - فلسفه تجدیدنظرخواهی

- ۲۶
۲۶ گفتار اول - نظر مخالفین تجدیدنظر
۲۸ گفتار دوم - نظر موافقین تجدیدنظر

مبحث سوم - طرق شکایت از آراء و مفهوم و ماهیت تجدیدنظر

- ۳۲
۳۲ گفتار اول - طرق شکایت از آراء و مفهوم و ماهیت تجدیدنظر در حقوق ایران
۳۴ اول - واخواهی یا اعتراض به حکم غیابی
۳۵ دوم - پژوهش یا استیناف

۳۶	سوم- فرجام
۳۸	چهارم- فرجامخواهی از طریق دادستان کل کشور
۳۸	پنجم- اعاده دادرسی
۴۰	ششم- اعتراض شخص ثالث
۴۰	هفتم- تعریف و ماهیت تجدیدنظر در حقوق موضوعه ایران
۴۰	الف- پژوهش در قانون آئین دادرسی مدنی سابق
۴۴	ب- تجدیدنظر در حقوق ایران
۴۴	۱- ماهیت تجدیدنظر در قانون تشکیل دادگاههای حقوقی یک و دو
۴۶	۲- تجدیدنظر در قانون تعیین موارد تجدیدنظر احکام دادگاهها و نحوه رسیدگی آنها مصوب ۱۳۶۷
۴۸	۳- تجدیدنظر در قانون آیین دادرسی مدنی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی
۴۸	۳/۱- اعتراض حکم بر اساس ماده ۳۲۶
۵۰	۳/۱/۱- ماهیت اعتراض بر اساس ماده ۳۲۶
۵۲	۳/۱/۲- دایره شمول ماده ۳۲۶
۵۳	۳/۲- ماهیت تجدیدنظر به معنای خاص در قانون آئین دادرسی دادگاههای عمومی انقلاب
۵۴	۳/۲/۱- عمومی بودن طریق تجدیدنظر
۵۴	الف- عمومیت طریق تجدیدنظر از حیث موارد
۵۵	ب- عمومیت طریق تجدیدنظر از حیث جهات
۵۷	۳/۲/۲- اثر تعلیقی یا توقیفی تجدیدنظر
۶۰	۳/۲/۳- اثر انتقالی تجدیدنظر
۶۴	گفتار دوم- حقوق فرانسه
۶۶	گفتار سوم- حقوق انگلیس

۶۶	گفتار چهارم- فقه امامیه
۶۶	اول- مفهوم
۶۷	دوم- ماهیت
۶۹	۱- تمیز استیناف و رجوع از قضا
۷۰	۲- تمیز استیناف از اعاده ترافع (تجدیدنظر)
۷۰	۳- تمیز استیناف از فرجام
۷۲	سوم- جواز تجدیدنظر در فقه
۷۴	۳/۱- جواز بازرسی برای قاضی مجتهد
۷۶	۳/۱/۲- دلیل مخالفین و پاسخ آنها
۷۶	اول- دلایل
۸۲	دوم- پاسخ
۸۴	۳/۲- جواز تجدیدنظر در رای قاضی غیر مجتهد
۸۵	چهارم- اجزاء، و امر قضاوت شده
۹۷	مبحث چهارم- بازتاب نظر فقها در قانونگذارها بعد از انقلاب اسلامی ایران
۱۰۱	مبحث پنجم- حقوق انتقالی در تجدیدنظر
۱۰۲	۱- حقوق انتقالی در آراء قابل تجدیدنظر
۱۰۳	۲- حقوق انتقالی در مهلت تجدیدنظرخواهی
۱۰۴	۳- حقوق انتقالی در تشریفات رسیدگی

فصل دوم- شرایط و آثار تجدیدنظرخواهی

۱۰۷	مبحث اول- شرایط تجدیدنظرخواهی
-----	-------------------------------

۱۰۷	گفتار اول - دادخواست تجدیدنظر
۱۰۷	اول - حقوق ایران
۱۰۷	۱- لزوم تقدیم دادخواست تجدیدنظر
۱۱۴	۲- شرایط شکلی دادخواست تجدیدنظر
۱۱۴	الف- شرایط شکلی دادخواست تجدیدنظر
۱۱۵	ب- نقد بررسی
۱۱۹	۳- ضمانت اجرای عدم رعایت شرایط شکلی دادخواست
۱۱۹	۳/۱- رد دادخواست تجدیدنظر
۱۲۰	۳/۲- توقیف دادخواست تجدیدنظر
۱۲۲	دوم- حقوق فرانسه
۱۲۲	۱- اشکال پژوهش در امور ترافعی
۱۲۲	۱/۱- اشکال پژوهش در دادرسی با وکالت اجباری
۱۲۲	الف- شکل متداول: پژوهش بوسیله دادخواست یک جانبه
۱۲۳	اول- دادرسی به شیوه عادی
۱۲۳	۱- شکل دادخواست پژوهش
۱۲۴	۲- تشریفات مقدم بر دادخواست پژوهش
۱۲۵	دوم- دادرسی به روز معین
۱۲۷	سوم- شکل ویژه پژوهش با درخواست مشترک
۱۲۸	۱/۲- شکل پژوهش در دادرسی بدون وکالت اجباری
۱۲۹	۲- تشریفات شکلی پژوهش تبعی و تحریک شده
۱۳۰	سوم- حقوق انگلیس
۱۳۰	۱- شرایط شکلی دادخواست
۱۳۱	۲- ابلاغ دادخواست تجدیدنظر
۱۳۱	۳- ثبت تجدیدنظرخواهی (به جریان انداختن دادخواست)

۱۳۲	۴- تسلیم یا ارائه مدارک
۱۳۳	۵- لزوم تصریح به جهات تجدیدنظر در دادخواست
۱۳۴	گفتار دوم- آراء قابل تجدیدنظر
۱۳۴	اول- حقوق ایران
۱۳۴	۱- تشخیص اصل
۱۳۵	الف- احکام
۱۳۹	ب- قرارها
۱۴۰	ج- نتیجه گیری
۱۴۱	۲- آراء قابل تجدیدنظر
۱۴۱	الف- ذکر موارد
۱۴۶	ب- بررسی موارد
۱۴۸	۱- احکام
۱۵۱	۲- قرار
۱۵۳	ج- اثر توصیف دادگاه از رای درباره قابلیت تجدیدنظر
۱۵۴	۳- اعتبار مقررات مختلف درباره موارد قابل تجدیدنظر
۱۵۷	دوم- فقه امامیه
۱۵۷	سوم- حقوق فرانسه
۱۵۷	۱- اصل
۱۵۹	۲- استثنائات
۱۵۹	الف- پژوهش غیرممکن
۱۵۹	ب- پژوهش تاخیری
۱۶۰	۳- پژوهش خواهی از دستور موقت
۱۶۰	چهارم- حقوق انگلیس

۱۶۰ -۱- مراجع تجدیدنظر در سیستم حقوق انگلیس و صلاحیت آنها

۱۶۱ -۱/۱- مجلس لردان

۱۶۳ -۱/۲- دادگاه تجدیدنظر

۱۶۵ -۱/۳- سایر مراجع تجدیدنظر

۱۶۷ -۲- آراء قابل تجدیدنظر

۱۶۷ -۲/۱- تجدیدنظرخواهی به طریق Case Stated از رای دادگاه

Magistrater

۱۶۸ -۲/۲- تجدیدنظر از رای دادگاه County به دادگاه پژوهش

۱۷۰ -۲/۳- تجدیدنظر از رای دادگاه عالی به دادگاه تجدیدنظر

۱۷۲ -۲/۴- تجدیدنظرخواهی از رای دادگاه تجدیدنظر به مجلس اعیان

۱۷۳ -۲/۵- تجدیدنظر مستقیم از رای دادگاه عالی در مجلس اعیان

۱۷۴ پنجم- تاثیر تراضی بر قابلیت حق تجدیدنظر

۱۷۴ -۱- حقوق ایران

۱۷۵ -۲- حقوق انگلیس

۱۷۵ ششم- اسقاط حق تجدیدنظرخواهی

۱۷۵ -۱- حقوق ایران

۱۷۷ -۲- حقوق انگلیس

۱۷۸ گفتار سوم- جهات تجدیدنظر

۱۷۸ اول- حقوق ایران

۱۸۰ -۱- ادعای مخالف بودن رای با موازین شرعی و یا مقررات قانونی

۱۸۰ -۱/۱- ادعای مخالف بودن رای با مقررات قانونی

۱۸۴ -۱/۲- ادعای مخالف بودن رای با موازین شرعی

۱۸۶ -۲- جهات مربوط به ادله اثبات دعوی

- ۱۸۶ ۲/۱- ادعای عدم اعتبار مستندات دادگاه
- ۱۹۰ ۲/۲- ادعای فقدان شرایط قانونی شهادت شهود
- ۱۹۲ ۲/۳- ادعای عدم توجه قاضی به دلیل ابرازی
- ۱۹۳ ۳- ادعای صلاحیت دادگاه یا قاضی صادرکننده رای
- ۱۹۳ ۳/۱- ادعای عدم صلاحیت دادگاه صادر کننده رای
- ۱۹۴ ۳/۲- ادعای عدم صلاحیت قاضی صادر کننده رای
- ۱۹۵ الف- رد دادرس
- ۱۹۵ ب- مجوز برای دادرسیهای خاص
- ۱۹۶ ج- فقدان صلاحیت قضا
- ۱۹۷ د- رسیدگی در حالت تعلیق
- ۱۹۷ دوم- فقه امامیه
- ۱۹۷ الف- صدور حکم توسط قاضی فاقد صلاحیت
- ۱۹۷ ۱- فقدان صلاحیت قضاوت در قاضی
- ۲۰۰ ۲- خروج از حد اذن
- ۲۰۱ ب- مخالفت حکم با شرع
- ۲۰۱ ۱- حکم مخالف با ادله قطعی و دلایلی که نزد همه معتبر است
- ۲۰۴ ۲- مخالفت حکم با اجتهاد لاحق
- ۲۰۴ ۱/۲- مخالفت حکم با اجتهاد لاحق قاضی دیگر (تجدیدنظر کننده)
- ۲۰۴ ۲/۲- مخالفت حکم با اجتهاد لاحق قاضی صادرکننده حکم اولی
- ۲۰۶ ۳- تقصیر در اجتهاد
- ۲۰۹ ۴- عدم رعایت آئین دادرسی یا موازین قضائی
- ۲۱۱ ج- مخالفت حکم با واقع
- ۲۱۳ ۱- ادعای فقد شرایط شاهد
- ۲۱۵ ۲- رجوع از شهادت

۲۱۶	۳- حکم صادره بر اساس قسم
۲۱۶	د- تراضی اصحاب دعوی
۲۱۸	گفتار چهارم- طرفین دعوی تجدیدنظر
۲۱۸	اول- اشخاصی که حق تجدیدنظرخواهی دارند
۲۲۷	دوم- تجدیدنظر علیه چه اشخاصی قابل طرح است
۲۲۹	گفتار پنجم- مهلت تجدیدنظر
۲۲۹	اول- حقوق ایران
۲۲۹	۱- مبنای مهلت تجدیدنظر خواهی
۲۳۱	۲- میزان مهلت تجدیدنظر در حقوق ایران
۲۳۹	۳- مبداء مهلت تجدیدنظرخواهی از حکم غیابی
۲۴۰	۴- موضوعیت نداشتن تاریخ ابلاغ در شروع مهلت تجدیدنظر
۲۴۰	۵- تاثیر فوت، محجوریت و رشکستگی در مبداء مهلت تجدیدنظر
۲۴۱	۶- تاثیر زوال سمت در مبداء مهلت تجدیدنظر
۲۴۲	۷- زمان شروع حق تجدیدنظرخواهی
۲۴۳	۷/۱- آراء حضوری
۲۴۴	۷/۲- تجدیدنظر از حکم غیابی در مهلت واخواهی
۲۴۷	دوم- حقوق فرانسه
۲۴۷	۱- مهلت پژوهش فرانسه
۲۴۷	۲- زمان شروع حق پژوهش خواهی
۲۴۸	الف- آراء قاطع
۲۴۹	ب- آراء مختلط
۲۴۹	ج- دستور موقت و آراء قبل از اعلام حق

- ۲۵۰ استثنایی در مورد ابتدای مهلت پژوهش ۲/۱-
- ۲۵۱ سوم- حقوق انگلیس
- ۲۵۱ ۱- مهلت تجدیدنظر
- ۲۵۲ الف- زمان شروع موعد پژوهش در دادگاه تجدیدنظر
- ۲۵۳ ب- موعد تجدیدنظر در مجلس لردان
- ۲۵۳ ۲- تجدیدنظر خواهی از رای غیابی در مهلت وخواهی
- ۲۵۳ چهارم- فقه امامیه
- ۲۵۴ پنجم- تجدیدنظر تبعی
- ۲۵۴ ۱- حقوق ایران و فرانسه
- ۲۵۴ الف- مفهوم
- ۲۵۶ ب- چه کسی می تواند پژوهش تبعی می دهد؟
- ۲۵۶ ج- علیه چه کسی می توان پژوهش تبعی داد؟
- ۲۵۷ د- شرایط پژوهش تبعی در فرانسه
- ۲۵۷ هـ- پژوهش تحریک شده (برانگیخته) از پژوهش اصلی
- ۲۵۸ و- وابستگی پژوهش تبعی یا تحریک شده به موجودیت پژوهش اصلی
- اصلی
- ۲۵۹ ۲- حقوق انگلیس
- ۲۵۹ الف- جایگاه تجدیدنظر تبعی در حقوق انگلیس
- ۲۶۰ ب- موارد تجدیدنظر خواهی تبعی
- ۲۶۰ ج- مهلت تجدیدنظر تبعی در حقوق انگلیس
- ۲۶۲

مبحث دوم- آثار تجدیدنظر خواهی

۲۶۳

گفتار اول- حقوق ایران

۲۶۳	اول- اصل کلی
۲۶۴	دوم- استثنائات
۲۶۶	گفتار دوم- حقوق فرانسه
۲۶۶	اول- اثر تعلیقی
۲۶۶	الف- اصل
۲۶۷	ب- محدودیت‌ها
۲۶۸	دوم- اثر انتقالی
۲۶۸	الف- مفهوم
۲۷۰	ب- محدودیت اثر انتقالی پژوهش خواهی
۲۷۲	ج- منع ادعای جدید
۲۷۴	۱- اصل
۲۷۵	۱/۱- مفهوم ادعای جدید در پژوهش
۲۷۷	۲- استثنائاتی بر منع قانونی ادعای جدید
۲۷۸	(A) استثنائات وارده توسط ماده ۵۶۴
۲۷۸	۱- ادعاهای جدید در خصوص جبران خسارت
۲۷۸	۲- ادعاهای جدید در خصوص رد ادعاهای طرف دعوی
۲۷۸	۳- ادعاهای جدید در خصوص قضاوت در مورد مسائل جدید ناشی از ورود و جلب ثالث به دعوا
۲۷۹	۴- ادعاهای جدید در خصوص رسیدگی به مسائل ناشی از وقایعی که بعداً حادث شده یا بعداً کشف شده است
۲۷۹	(B) استثنای وارده توسط ماده ۵۶۴

۲۷۹ C) استثنای وارده توسط ماده ۵۷۶

۲۸۰ گفتار سوم - حقوق انگلیس

۲۸۰ اول - اثر تعلیقی

۲۸۰ دوم - اثر انتقالی

فصل سوم - آئین رسیدگی و آثار حکم دادگاه تجدیدنظر

۲۸۳ مبحث اول - آئین رسیدگی

۲۸۳ گفتار اول - لزوم رعایت مقررات دادرسی بدوی در دادرسی تجدیدنظر

۲۸۳ گفتار دوم - لزوم تشکیل جلسه رسیدگی و عودت طرفین

۲۸۵ گفتار سوم - لزوم توجه به همه جهات تجدیدنظر

۲۸۹ گفتار چهارم - امکان ارائه دلایل جدید در دادگاه تجدیدنظر

۲۹۲ گفتار پنجم - ماهوی بودن رسیدگی تجدیدنظر

۲۹۳ گفتار ششم - بار اثبات عدم صحت رای

۲۹۴ گفتار هفتم - شیوه صدور رای

۲۹۴ اول - حقوق ایران

۲۹۴ ۱- عدم رعایت شرایط دادخواست دادرسی بدوی

۲۹۵ ۲- نقض فرار و نحوه رسیدگی بعد از آن

۲۹۶ ۳- نحوه رسیدگی در صورت وجود جهات نقض

۲۹۷ ۴- نحوه اقدام در خصوص عدم صلاحیت دادگاه

بدوی

۲۹۸ ۵- نحوه رسیدگی در مورد رای صحیح با استدلال

نادرست

۲۹۸ -۶ امکان صدور رای غیابی صادره از مرحله

تجدیدنظر

۲۹۹ -۷ نحوه تنظیم دادنامه

۳۰۰ دوم- حقوق انگلیس

۳۰۰ ۱- اختیار تحقیق

۳۰۱ ۲- شیوه تصمیم گیری در دادگاه تجدیدنظر

۳۰۱ ۱- امور موضوعی

۳۰۲ ۲- احکام راجع به جبران خسارت

۳۰۲ ۳- اعمال صلاحدید قضایی

۳۰۲ ۴- امور حکمی

۳۰۳ مبحث دوم- آثار رای دادگاه تجدیدنظر

۳۰۳ گفتار اول- اثر نسبی رای

۳۰۴ گفتار دوم- لازم الاجراء بودن رای

۳۰۴ گفتار سوم- اعتبار امر قضاوت شده

۳۰۶ نتیجه گیری

۳۱۱ فهرست منابع

اختصارها

ق.ت.د.ح.۱ و ۲ = قانون تشکیل دادگاههای حقوقی ۱ و ۲

ق.آ.د.م. = قانون آئین دادرسی مدنی

ق.آ.د.م.د.ع و ۱.ا = قانون آئین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی

ق.ت.د.ع و ۱.ا = قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب